

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Punctum Difficultatis 3. An malum qua malum itemque indifferens possit
prosequi voluntas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

lius non deberet esse distinctum à formali nosciti-
ua, aliàs neque esset distinctio noscitiua & ap-
petitiua.

OBJICIT QUINTO. Idem voluntas est per-
fectior intellectu, Ergo non debet coarctari ad
minorem, sphaeram objectivam, eique tribui
imperfectius objectū, quod fieret, si poneretur
objectum adequatum intellectus, Ens, Entis
autem passio, voluntatis esset objectum, nempe
bonum.

RESPONDETUR. Imprimis non esse certum,
quod voluntas sit perfectior intellectu; hoc cō-
cesso, negabit communis sententia, ipsum ens.
Sub ratione entis esse objectum Intellectus
sed sub ratione veri, si autem voluntas est per-
fectior, dicetur etiam bonum esse perfectius at-
tributum præ vero; & quantumvis diceretur
objectum intellectus esse ens, voluntatis bo-
num, si modo meliori versetur voluntas, quam
intellectus circa suum objectum, ratione modi
versandi melioris, melior erit volitiva. Et sicut
visio beata, quæ versatur circa Deum, melior
est quam Metaphysica quæ versatur circa ens
qua ens. Quia visio, versans circa restrictum
objectum, aliunde id supplet, ita & suppleret
voluntas. Quod autem dicit Maffrius, suffi-
cere ut Ens objectum voluntatis, sit bonum vir-
tualiter & fundamentaliter, id non convincit;
quia formali etiam proprio, distingui debet à
formali proprio intellectus, sicut & ipsa poten-
tiæ habent suum formale aliud.

Punctum Difficultatis 3.

*An malum quàm malum, itemque indiffe-
rens, possit prosequi voluntas?*

DICENDUM EST I. *Malum quàm malum, si
ulteriori ratione boni vestiatur, posse termina-
re actum prosecutionis.* Probat quia potest
aliquis mortem apprehendere tanquam ma-
lum, & ideo quia mala est, velle illam inimi-
co. Quod autem illo casu velit malum qua
malum, hoc inde probatur. Ille vult malum
qua malum, qui vult malum sub motivo detesta-
tionis, sed volens mortem inimico, vult id mo-
tivo detestationis, tam terminatè ad objectum
malum, quod nisi detestaretur, sed potius pro-
sequeretur, non vellet inimico, quam motivo
detestationis, terminatè ad inimicum, quem
nisi odisset, hoc illi malum non appetiisset. Er-
go debet tunc moveri à malo, quàm malum est.
Quod autem ulterius illud malum quàm malum
vestiatur ratione boni. Ratio est, Quia nisi
hoc apprehenderet tanquam bonum ut inimi-
cus illo malo affligatur, noller illud optare ei-
dem, prosequique optando. Idem videre est
cum ex duobus malis minus eligitur, tum enim
minus malum vestitur ratione boni. Item

cum aliquis se vult occidere sub prætextu boni
v. gr. vitandi tædii, quod habet in vivendo.

DICENDUM II. *Malum quàm malum, non vesti-
tum ulla ratione boni, non posse terminare actum
prosecutionis.* Est Conclusio Communis, sed
inquirenda ratio illius efficax.

RATIO I. est Oviedi. Quia Intellectus non
potest assentiri falso. Ergo nec voluntas profe-
qui malum.

RESPONDERI POSSET, hanc probationem fo-
re bonam si adferret utrique potentiæ funda-
mentum commune. Posset etiam negari conse-
quentia, eo quod malum, possit extrahi ad
objectum prosecutionis sub formalitate boni,
non enim discernit voluntas, an hoc sit appa-
rens bonum, sed hoc pertinet ad intellectum;
cum tamen intellectus non possit sibi ipsi ex-
trahere objectum falsum, ut sciens illud esse
apparens verum, nihilominus assentiat, pro-
ponatque illud ut verum, quamvis sciat illud
esse falsum. Jam autem voluntas movetur
malo, quod tamen scitur apparenter tantum
esse bonum, cumque intellectus sit potentia
necessaria, voluntas autem potentia libera, re-
stabit querere, cur hac Libertate sua uti non
possit ad volendum malum quàm tale?

RATIO II. Ejusdem est. Quia nemo potest
affectu odii prosequi Personam, si in illa indigni-
tatem non reperit, ob quam illam personam
oderit.

RESPONDETUR. Quod hæc ratio petat prin-
cipium, de hoc enim ipso queritur, cur odisse
non possit aliquis, talem personam.

RATIO III. Ex Amico. Voluntas est ap-
petitus naturæ rationalis, ad expectanda ea, quæ
sunt naturæ propriæ convenientia, & repudien-
da ea, quæ sunt disconvenientia. At malum est
naturæ propriæ disconveniens. Majorem pro-
bat. Quid non potest exigere natura. Potenti-
am, quæ inclinet ad destructionem sui.

RESPONDETUR. Demus quod malum quàm
malum est, non possit appetere voluntas suæ na-
turæ, sed cur simpliciter, sine respectu ad natu-
ram suam, sed per respectum ad naturam alie-
nam, amare malum non poterit. Rursus is qui
se occidit ex malitia, vult sui occisionem, volun-
tate, quæ inclinet ad destructionem sui. Ergo
ex hoc principio, quia non potest dari voluntas,
quæ inclinet ad destructionem sui, urgeri non
potest, quod dari non possit mali quàm mali pro-
secutio.

RATIO IV. Ex Pontio est. Quia voluntas
non potest amare indifferens quàm indifferens.
Ergo multo magis non poterit amare malum
quàm malum. Nam indifferens non habet per
quod impediatur amorem, ut impedit malum.

RESPONDERI POTEST. Negando Antece-
dens ipsumque illud indigere Probatione. Hinc
aliter

PROBATUR CONCLUSIO. Quia experimur
† (S) 22

in nobis quod malum quā malum sine palliatione per formalitatem v. gr. sibi utilis boni, si malē alter habeat, sine hac inquam palliatione nemo amet. Deinde & prosequeretur tunc temporis voluntas malum, & non prosequeretur. Prosequeretur quidem ut supponitur, non prosequeretur autem, quia prosecutio definitive est appetentia boni, quid enim est aliud? Denique quod pro ratione formali actuum prosecutionis semel adfertur, illud quoties non reperitur, toties nec reperietur actus prosecutionis, sicut quod pro ratione formali hominis semel adfertur, ubi defuerit, non erit homo. Quod infundatur in hoc, quod scilicet rationes formales, sint constitutivæ rerum, quarum sunt formalitates, adeoque illarum negatio, erit negatio constituti, sed pro ratione formali prosecutionis, vel semel adfertur ratio boni, ut si quærat, quare amemus Deum, respondebitur quia est bonus. Ergo ubicunque deerit ratio boni, deerit etiam ratio appetentiæ.

Quod attinet ad objectum indifferens quā tale.

ASSERO I. Si nomine objecti indifferens veniat objectum, neque bonitatem ullam, neque malitiam ullam continens circa tale indifferens, non potest versari voluntas.

RATIO. Quia nihil invenit circa quod versari potest. Non enim potest alios actus exercere nisi prosecutionis, qui sunt ad bonū, vel fugæ, qui sunt ad malum; jam autem indifferens; neque est bonum neque malum. Caterum si indifferens objectum, vestitur ratione boni vel mali, poterit illud attingere voluntas.

ASSERO II. Circa objectum indifferens ut vocant præcisive seu circa objectum, quod potest esse bonum & malum, potest versari voluntas.

RATIO. Quia adhuc tunc reperiet sibi proprium objectum, de quo supra.

ASSERO III. Circa bonum quod neque habeat rationem finis neque medii potest versari voluntas. Ita Mastrius disputatione prima num. 3. contra Cajetanum Medina, Vasquez, Salaz.

RATIO I. EST. Quia datur ratio Communis boni ad bonum finis & bonum mediorum, nam de utroque dicitur quod sit bonum. Ergo datur & ratio Communis appetibilis, nullum enim est appetibile, sine appetitivo.

RESPONDEBIS I. Illud bonum Commune, cum non propter aliud, sed propter se amatur, hoc ipso amatur ut finis.

CONTRA. Bonum Commune amatum, participat quidem in hoc similitudinem cum amore finis, quia non propter aliud amatur, sed non habet in hoc similitudinem, ut moveat ad media, quod tamen formaliter rationem finis quā talis.

RESPONDEBIS II. Ex Mastrio, hanc doctrinam supponere, quod bono illi communi competat appetibilitas propter se, cum tamen possit

voluntas amare aliquid objectum præciscens à rationibus propter se, & propter aliud.

CONTRA. In dubio datur ratio Communis boni, ad bonum propter se, & bonum propter aliud, quia tamen etiam bonum ita præciscens dum amatur, non amatur propter aliud, nam ex his Contradictoriis amatur propter aliud, non amatur propter aliud, si affirmativa est vera, corrumpitur intentum adversariorum. Si negativa, stat nostrum intentum, cum nos per amorem illum boni propter se, non plus intelligamus. Unde amari propter se negativè ut ita dicam, spectat ad rationem illam communem, amari autem positive propter se, & sub ratione positiva propter se, competit bono restricto.

RESPONDET III. Vasquez Negando dari rationem communem, bono honesto, jucundo ut ibi.

CONTRA. Quia quidquid sit an detur ratio illis communis univoca, saltem datur ratio communis analogæ, & quia rationes analogæ, per nos, habent conceptum perfectum unum, cur ad rationem. Illius boni etiam ita analogam, in quantum habet conceptum perfectè unum, non poterit terminari amor, cum de omnibus illis, prædicatur vere quoad rem, Ratio boni, neque enim bonum de illis dicitur ac Ly canis, de sidere & animali.

RATIO II. EST. Potest Intellectus apprehendere Terminum, non tantum ut est pars compositiva propositionis, sed stando in illo; potest item enunciare propositionem, & non versari circa illam, ut est præmissa & pars compositiva syllogismi: Ergo & voluntas poterit versari circa bonum, non tantum ut habet rationem finis vel medii, sed etiam secundum se, volendo illud.

RATIO III. EST Mastrii. Conjugatus per modum simplicis complacentiæ amat bonum castitatis, nec movetur ad eligenda media, quibus illud bonum assequatur, potest item illud bonum castitatis amare sub ratione boni utilis, ita tamen, ut non eligat illud, tanquam medium ad aliquem finem, Ergo potest aliquod bonum amari abstrahendo à ratione medii & finis.

Proponende restant objectiones quæ probant malum quā malum posse amari.

Solvuntur Objectiones.

OBJICITUR I. Si malum quā malum est, non potest amari, non potest fieri meritum, & demeritum, quia si proponatur intellectui, occidere malum est, vel potest illud voluntas velle vel non potest; si non potest: Ergo non potest demereri, si potest, Ergo potest amare malum quā malum.

RESPONDETUR. Ad rationem demeriti sufficere voluntatem mali apparentis, licet vestiatur formalitate boni, v. gr. vindictæ apprehensæ, tanquam bonæ.

IN-

INSTABIS I. Nisi dicatur oppositum, non poterit salvari distinctio peccati commissi ex malitia, ab aliis peccatis.

RESPONDETUR. Hanc distinctionem desumi ex eo, quod peccetur cum plena advertentia, & tamen non instigante excessivè appetitu sensitivo. Rursus quia in peccato ex malitia intenditur ipsamet formalis malitia relucens sub formalitate mali, vestiti tamen ratione boni, ut faceret qui blasphemaret ex malitia, eò quod blasphemiam sit malum extrinsecum Dei, & ipse appetit hoc malum, irrogare Deo.

INSTABIS II. Si non potest odio haberi bonum qua bonum, & amari malum qua malum, tunc peccator odiendo Deum, deberet illum odisse tanquam malum, si odit illum tanquam malum, omnis peccans erit Hæreticus, quia dicere: Deum esse malum, est hæresis.

RESPONDETUR. Dicere Deum malum, adimendo illi bonitatem est hæreticum, sed dicere esse malum, hoc est esse impediens bonum delectabile peccaminosum, non est hæreticum, hoc autem solum fieret in presenti.

OBJICITUR II. Libera est voluntas nostra, Ergo poterit amare malum qua malum.

RESPONDETUR. Ad libertatem solum spectare elicere vel non elicere vel non elicere actum, sed non spectat ad libertatem odium boni.

OBJICITUR III. Potest voluntas odisse malum per nos, non per respectum ad oppositionem bono, Ergo etiam poterit inimico malum appetere, sine respectu ad bonum, quod habet ex malo illius.

RESPONDETUR. Nullum absurdum sequitur & nulla ratio in oppositum, si dicatur Antecedens, dicta autem contra consequens, obstant eidem.

INSTABIS. Si non potest malum qua malum quisquam appetere inimico nisi sub formalitate boni, quod inde percipitur, sequitur odium illud non esse odium sed actum concupiscentiæ.

RESPONDETUR. Spectata malitia, quæ apprehenditur in Persona inimici, non est illic actus concupiscentiæ sed odii, spectato autem malo, quod apparet tanquam bonum, in vindictam, Concedo secundum hunc terminum, esse illic actum concupiscentiæ & prosecutionis.

Attingo rationes quæ ostendunt bonum amari debere non nisi sub ratione finis vel sub ratione medij prout etiam eas sibi opposuit Mastrius.

OBJICIT I. Cajetanus apud Mastrium. Quando intellectus repræsentat bonum, abstrahens à ratione finis vel medij, nihilominus illud bonum à parte rei, & in esse exercito, aut est propter se, aut propter aliud. Ergo & voluntas in actu exercito, non potest habere actum amoris, qui neque sit finis neque medij.

RESPONDETUR. Alia est hæc propositio bonum in actu exercito à parte rei vel est finis vel

medium, & alia hæc, in actu exercito attingendi, vel attingitur ut medium, vel ut finis, prima propositio, conceditur esse vera, forte enim (de quo alias) id bonis, non semper, saltem de se, sed dependenter à prævia notitia, libertateque assumentium competit, sed secunda propositio est falsa. Hinc dicimus, quod quando amat voluntas bonum, amat quod à parte rei vel est finis vel medium in actu exercito. Falsum tamen est, quod in actu exercito attingendi, attingatur illud, non nisi vel sub formalitate finis, vel sub formalitate medij.

INSTAT IDEM. Per nos illud bonum præscindens amabitur non propter aliud negativè, hoc autem sufficit ad rationem finis.

RESPONDETUR. Negando, id sufficere ad rationem finis, cum enim ratio finis sit respectiva, & ratio illa negativa, non sit respectiva, hoc ipsa, non habet rationem finis formaliter, illa ratio amari propter se, negativè. Adde Mastrius, sicut ad rationem medij non sufficit amari propter aliud negativè, imò non stant secum amari negativè & propter aliud, Ergo etià & ratio finis amari propter se, non erit ratio amari, negativè, ut ita, sicut proportionantur inter se finis & media, ita proportionentur amores.

OBJICITUR II. Auctoritas Aristotelis ex secundo Physicorum 729. 3. Ethicorum capite primo. Primi Ethicorum capite septimo.

RESPONDETUR. Sed in illis locis, amor boni propter se, potest sumi & positivè, sicque competit fini, & negativè, & sic competit amari, etià ei, quod non est finis. Consequenter omne bonum aut amabitur propter se aut propter aliud, propter se dividendo in positivum & negativum, & hoc amari propter se negativè competit rationibus illis boni, præscindenti-bus à ratione finis & medij vel propter aliud, & competit mediis.

INSTABIS. Omne bonum aut est honestum aut jucundum, aut utile; si utile, est medium, si jucundum vel honestum, est finis.

RESPONDETUR. In re omne bonum est aut utile aut honestum aut jucundum Concedo, sed hoc non obstat, quominus detur ratio communis boni, ad hæc tria, adeoque ratio appetibilis.

OBJICITUR III. Intellectus assentitur objecto vero, vel propter se & hoc erit principium, vel propter aliud, & hoc erit Conclusio. Ergo & voluntas pariter amabit objectum, vel propter se, vel propter aliud.

RESPONDETUR. Etiam Intellectus interdum versatur circa objectum propter se positivè, & hoc est principium, & propter se negativè, ut cum format simplices apprehensiones veras v. gr. termini hujus Homo: hinc & voluntas poterit amare objectum propter se, & positivè & negativè.

INSTAT. Sunt ista Contradictoria appetere propter se & propter aliud, & etiam si essent contraria, esset tamen ista oppositio immediata & denotaret hoc, aliquam negationem consequenter, nempe non relatè ad aliud, appeti aut saltem ille amor boni, propter se negativè erit actus in individuo indifferens.

RESPONDETUR. Amari propter se & propter aliud non sunt contradictoria, hinc poterit alicui actui, neutra pars convenire. Ex oppositione immediata nihil argui potest, nisi ulterius illa explicetur, quia immediatè opponuntur frigus & calor, nigredo & albedo, & tamen potest aliquid esse nec frigus nec calor, nec nigredo, nec albedo. Et licet quidè supra omnia positiva fundentur negationes aliquæ, negativæ, tamen non fundent necessario alias negationes cum autem propter se attingi in præsentia sit formaliter negativa, non erit necesse, ut fundet aliquas negationes, inferentes appeti illud bonum, tanquam finem. Non erit tamen, ille actus, attendens ad rationem boni secundum se, actus indifferens in individuo, erit enim de facto bonus, quia debetè versans circa suum objectum.

OBJICITUR IV. Actus ille erit actus humanus, Ergo necessario debet esse boni ut finis, quia actus humanus, est propter aliquem finem.

RESPONDETUR. Omnem actum esse humanum propter finem non illum relativum ad media, sed propter finem, hoc est motivum & objectum.

OBJICITUR V. Omne bonum ab intellectu representatur vel secundum propriam bonitatem vel secundum alienam. Si primum, est finis, si secundum, ergo est medium.

RESPONDETUR. Actum illum fore propter bonitatem propriam, sed non relatè ad media, adeoque non erit propter finem rigorosè.

DIFFICULTAS II.

De dependentia volitionis à cognitione.

INVESTIGANDO naturam voluntatis, necesse est investigare, etiam causas ejusdem, circa quam difficultatem, præcipuum est, investigare connexionem volitionis cum cognitione.

Punctum Difficultatis I.

An cognitio sit principium effectivum volitionis, & An imperet voluntati Intellectus? &c.

Quoad primum.

ASSERO I. Cognitionem non esse principium effectivè concurrens ad voluntatis actus.

Est assertum Suarii utriusque, Vasquez Ariaga & Oviedo contra Molina, Salas, Fonseca.

RATIO I. est Quia sicut entia, ita & causæ, non sunt multiplicandæ sine necessitate & fundamento, nullum autem est fundamentum, tribuendi concursum effectivum cognitioni, respectu actuum voluntatis.

RATIO II. EST. Quia reliquarum potentialium actus, non principiantur effectivè, ab actu, alius distinctæ potentia. Ergo nec actus voluntatis, principiabuntur ab actu cognitionis.

RATIO III. Quia actus cognitionis si effectivè produceret actum volitionis, deberet se per modum potentia habere, nam efficiens omne, habet se per modum potentia, ad suum effectum. Non potest autè ille actus, habere se, per modum potentia ad actum volitionis; quia vel se haberet per modum potentia permanentis, vel per modum potentia transeuntis. Non primum, quia potentia permanentes, sunt aut identificatæ realiter animæ, aut si sunt ab illa distinctæ realiter, perpetuant tamen cum anima, actus autem ille, est transiens; non etiam ille actus est principium transiens, quia ne multiplicentur principia etiam transeuntia sine necessitate, potius illa efficientia, tribui deberet intellectui, & non intellectioni. Deberetque illa intellectio producens volitionem, potius appellari, & esse ipsamet voluntas. Quia sicut quod producit intellectiorem per modum potentia, si non teneat se ex parte objecti, intellectus vocatur, ita & ille actus, si producit volitionem, debet appellari voluntas.

DICES. PRIMò In oppositum esse paritates quasdam Theologicas.

PRIMA PARITAS. Verbum Divinum est actus intellectus & producit spiritum sanctum, qui est actus voluntatis.

RESPONDETUR. Si hoc sensu dicatur VERBUM Divinum esse actus intellectus, quia est terminus respondens intellectioni paternæ, vera est propositio, sed ex illa nihil sequitur Contra Nos. Si autem dicatur verbum Divinum, esse actum intellectus, qui sit actus secundus intellectiōis paternæ, falsa est propositio, quia verbum non est actus secundus intellectiōis patris, sed terminus ejusdem, præsupponiturque hic actus secundus, tanquam principium Quo, variè per Theologos circumscriptibile.

Deinde non tenet etiam Paritas: quia cum in Divinis, nullæ dentur potentia, physicè & rea-